משה רחמים שעיו
מח"ס מחקרי ארץ
ירושלים

RAHAMIM MOSHE SHAYO
MEHKERE ERES
JERUSALEM

בעזרת ה' יתברך ג' לחודש הרחמים והסליחות ה'תשפ"ה

הן כל יקר ראתה עיני, הני תרי צנטרי דדהבא, העוסקים במלאכת הקודש, וכל מעשיהם לשם שמים, הרה"ג מוה"ר **מיכה מרקוביץ** שליט"א, ואשר על ידו השני הרה"ג מוה"ר **שאול גולדמן** שליט"א.

אשר לקחו על שכמם את עול התורה, לברר את נוסח התפילה המדוייק לפי דעת רבינו קודש הקדשים האר"י החי זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אחינו. ושמים לילות כימים שעות על גבי שעות, לעמוד על הנוסח המדוייק של התפילה והברכות כדי שיעלו לרצון לפני ה' יתברך.

והנה הרבנים הנ"ל קראו שם הסידור "**רפדתו זהב**", אשר משמעותו ציפוי של זהב. ויובן על פי מה שפירשו בזוהר הקדוש פרשת בלק (דף רד) את הפסוק בתהלים (ה, ד) "ה' בקר תשמע קולי בקר אערוך לך ואצפה". ושאלו בזוהר מה המיוחד בדוד המלך שאומר שהוא מצפה לה', והרי כולם מצפים לישועת ה'. אלא הכוונה שדוד המלך שהוא מדת המלכות, שהוא בחינת תפילה, כמו שנאמר ואני תפילה. הוא תיקן מנורה לצפות את האור המתגלה בבוקר, ועל זה כתוב בוקר אערוך לך ואצפה. לשון ציפוי כמו שכתוב ויצפהו זהב טהור. שעל ידי התפילה אפשר לקבל את האור העליון לפי שאי אפשר לקבל אור עליון בלי ציפוי. וכך גם כן סידור זה שמטרתו לעבוד את ה' בתפילה, כשמו כן הוא רפידתו זהב טהור שעל ידי התפילה הטהורה יוכלו לקבל את האור העליון המתגלה בכל יום.

ואל אחי ורעי אבקשה נא הביאו את הברכה לביתכם, כי רבות אפשר ללמוד מסידור זה.

ונברך את הרבנים הנזכרים שחפץ ה' בידם יצלח, וזכות רבינו האר"י יעמוד להם שיזכו להוציא כלי מפואר נוסח התפילה המדוייק על פי רבינו האר"י ז"ל. וימלא ה' כל משאלות לבם לטובה ולברכה. אורך ימים ושנות חיים ושלום.

המצפה לישועת ה'

רחמים משה שעיו
פה עיה"ק ירושלים תובב"א

הסכמת לסידור רפדתו זהב מראש ישיבה הגאון הגדול הרב עזרא שרים שליט"א

מחב"ס: רזא דיצירה על ספר יצירה, משפטי תשמרו על איסור והיתר, שבתותי תשמורו, מצוותי תשמרו על תרי"ג מצוות, עיקרי הכוונות, השיר והשבח על שה"ש

הרב עזרא שרים

ראש ישיבת מסילת התורה

ר"ח אייר תשפ"ו

בס"ד

ט"ו למטמונים

הריני בזה להוקיר ולהכיר את הני תרי צנטרי דדהבא

הרבנים הגאונים הרה"ג מיכה מרקוביץ שליט"א גבעת זאב, והרה"ג שאול גולדמן שליט"א באלטימור ארה"ב.

אשר נטה ליבם הטהור לעורר את עניני נוסחאות התפילה, אשר כידוע שורשם כפי שאמרו חז"ל שתקנום "אנשי כנסת הגדולה" שבהם גם נביאים. אשר כל אות ותיבה בנוסחאות שלהם הנה מיסודות הדת יסודות התפילה, אשר על הנוסחאות מסרו נפשם חז"ל הגאונים הראשונים והאחרונים,

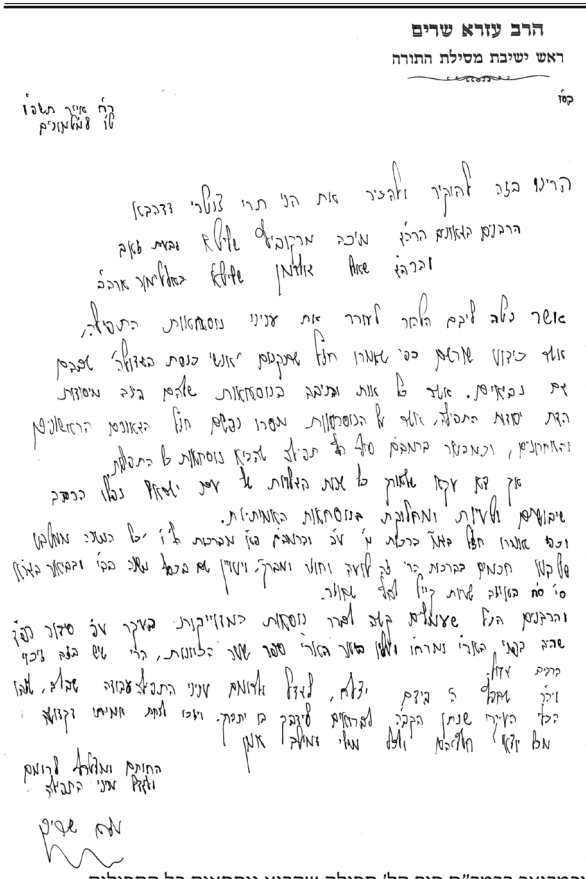

וכמבואר ברמב"ם סוף הל' תפילה שהביא נוסחאות כל התפילות.

אך דא עקא - שלאורך כל שנות הגלות של עם ישראל נפלו הרבה שיבושים וטעיות ומחלוקת בנוסחאות האמיתיות.

וזה אמרו חז"ל בגמ' ברכות מ' ע"ב וברמב"ם פ"א מברכות הל' ו' "וכל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בברכות, הרי זה טועה" וחוזר ומברך. ויעויין בכסף משנה בב"י ובביאור בגר"א ס" ס"ח באיזה טעיות קי"ל לבלי שחוזר.

והרבנים הנ"ל שעמלים קשה לברר נוסחאות המדוייקות בעיקר ע"פ סידור רפ"ד שהיה בפני האר"י ומרח"ו ועליו ביאר האר"י ספר שער הכוונות (נ.ב. שער התפלה), הרי שיש בזה זיכוי הרבים גדול.

החותם ומצטרף לרומם, ולגדל עניני התפילה ויה"ר שחפץ ה' בידם יצלח, לגדל ולרומם עניני התפילה עבודה שבלב, שזהו הכלי העיקרי שנתן הקב"ה לברואים לדבק בו יתברך. ויזכו לנחת אמיתי בקדושה מכל יוצא חלציהם ולכל מילי דמיטב. אמן.

החותם ומצטרף לרומם ולגדל עניני התפילה

עזרא שרים

תדהר אילון אזולאי :

ראש ישיבת המקובלים "שמן ששון" ללימוד הקבלה מחבר הספרים "עין התדהר" לענפיהם נין ונכד לבעל ח"שמן ששון" זיע"א צאצא מר"ן רבי יוסף קארו זי"ע, ורבנו החדי"א זי"ע.

ב"ה **"עין התדהר"**
ישיבת **"שמן ששון"**
ללימוד תורת הקבלה
ע"פ כתבי רבנו **האר"י**
משרד - אביר יעקב
מיקוד 90622

דברי ברכה והסכמה:

יום שני ה' מנחם אב תשפ"ו
יום הסתלקות רבנו האר"י הקדוש :

הובא לפניי הספר היקר פרי עמלם המפואר והמבורך של שני הרבנים הגאונים, אשר נשאם לבם למלאכת הקודש –
הרה"ג **מיכה מרקוביץ** שליט"א, והרה"ג **שאול נולדמן** שליט"א,

אשר חברו יחדיו להוציא מתחת ידם דבר השלם, הלא הוא סידור התפילה המיוסד על אדני פז סידור "**רפדתו זהב.**" אשר בררו עד היכן שידם מגעת סולת נקיה נוסח התפילה המדויק על פי דפוסי ויניציאה העתיקים והמיוחסים (נוסח רפ"ד - ד"ש),

ראיתי מקצת מן החיבור החשוב, של הרבנים הנ"ל וניכר מתוכו שנעשה בעמל רב ובכובד ראש, לברר נוסח התפילה המדויק על פי דפוס ונציה העתיקים והמיוחסים [נוסח רפ"ד - ד"ש] וכן מנהגי רבינו האר"י הקדוש ז"ל ותלמידו מהרח"ו ז"ל, על פי פשטות לשונותיהם הקדושות, ומתוך עיון בדבריהם במקומותיהם ובמקורותיהם.

והנה נראה שגם יועיל לאלה הרוצים להידבק בעץ החיים, וכן בשעה"כ, ולכוון על פי פשטות לשונות רבנו האר"י הקדוש, ומרח"ו הקדוש, בהסתמכם על שו"ת שערי רחמים (הרב שרים, ח"א סי' רכ"ו וח"ב סי' שנ"ז), שאין מניעה לאדם לכוין כפשט דברי הרב ז"ל. וז"ל:

> בשאלה: אם יוכל האדם לכוין כפשט דברי הרב שער הכוונות, ויוצא ידי חובתו ואין איסור כלל. תשובה: ואעפ"י שמו"ה (הרש"ש) ז"ל כתב הדברים כפשטן הוא בא להשמיענו שכונת הרב הוא שאם יכוין האדם בקיצור כפשט דברי הרב ז"ל – יצא ידי חובתן ומועיל וכו'.

עוד עיין שו"ת אור לציון ח"ב, במבוא ענף ה' אות א'.

ועל כן חשוב ונחוץ ויסודי ביותר ללומד בכתבי האר"י ומהרח"ו, להקדים ולערוך לעצמו מהו הפשט בלשון מהרח"ו, מה הן המשמעויות שבו וההשלכות היוצאות ממנו, ואם נתפרש מהו מקורו בזוהר, ובנגלה, והיכן עוד מדובר בענין זה. וכדרכה של תורה, למישקל ולמיטרא במשא ומתן, וכמו שאמרו ענים במקומן ועשירים במקום אחר.

ומשום כך יפה עשו המחברים שליט"א, אשר טרחו לברר הדברים מתוך המקורות, לדקדק בלשון מהרח"ו, ולהעמיד את הנוסח והמנהג על מכונו, בדרך של עיון וביירור, ולא בדרך של חידוש בעלמא. ובפרט בדברים הנוגעים למעשה התפילה, אשר צריך בהם זהירות יתירה, שלא לערבב בין מקורות ושיטות, אלא לבאר מתוך רבותינו בעלי המשנה, ובעלי הגמרא, גאונים והראשונים.

שנזכה כל ישראל כאחד לאקמא שכינתא מעפרא ולקבל משיח צדקנו היום.
ובס"ד מצפה לגאולה שלימה תדהר אילון אזולאי

הסכמת לסידור רפדתו זהב מהגאון הגדול הרב נפתלי נוסבוים שליט"א

אב"ד בביד"צ ישיבת אהבת שלום

וראש ישיבת חיי–משה

ירושלים

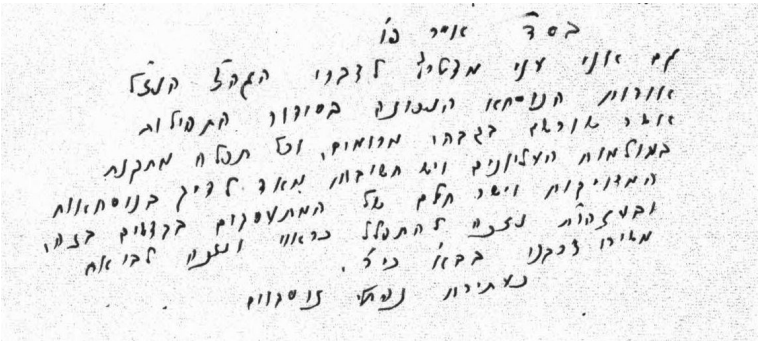

בס"ד אייר פ"ו

גם אני עני מצטרף לדברי הגה"צ הנז"ל [הרב עזרא שרים] אודות הנוסחא הנכונה בסידור התפילות אשר שורשם בגבהי מרומים, וכל תפלה מתקנת בעולמות העלונים ויש חשיבות מאד לדייק בנוסחאות המדויקות וישר חילם של המתעסקים בקדשים בזה, ובעזהי"ת נזכה להתפלל בראוי ונזכה לביאת משיח צדקנו בב"א כי"ר.

כעתירת נפתלי נוסבוים

נתנאל סאפרין
בכ"ק אדמו"ר הנה"ק רבי **שלום** זצוק"ל
מקאמרנא
פעיה"ק **ירושלים** תובב"א
ארזי הבירה 45/9 טל. 02-5823727

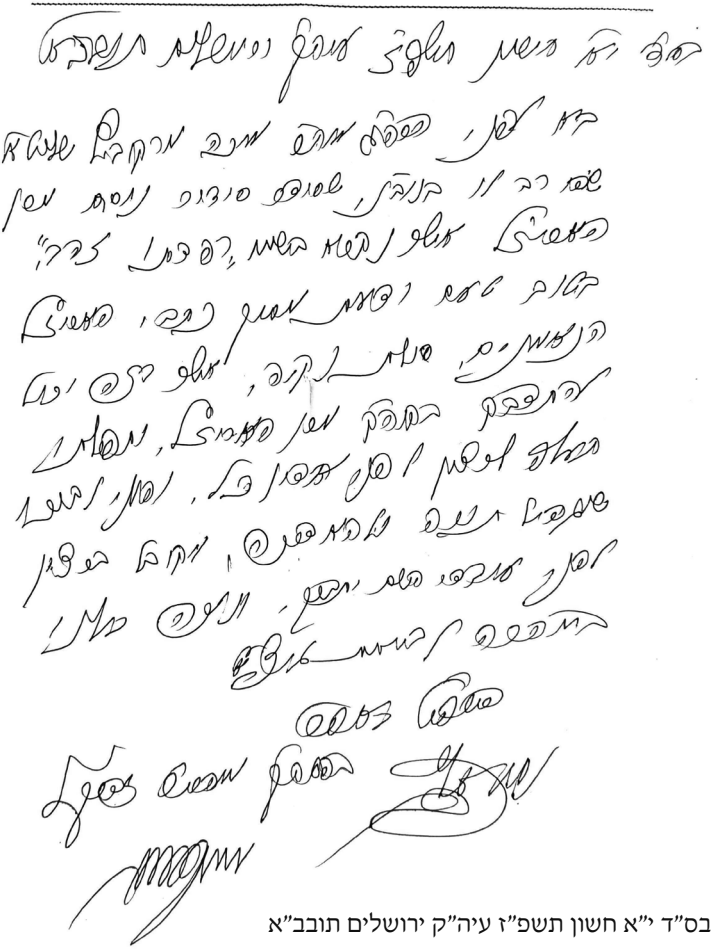

בס"ד י"א חשון תשפ"ז עיה"ק ירושלים תובב"א

בא לפני הרה"ג מוה"ר מיכה מרקוביץ שליט"א שידיו רב לו בנוב"נ שסידר סידור נוסח מרן האריז"ל אשר נקרא בשמו "רפדתו זהב" בטוב טעם ודעת מתוך כתבי האריז"ל הנאמנים סולת נקיה אשר בזה יכול להתדבק בקוה"ק מרן האריז"ל ותפילתו תעלה לרצון לפני אדון כל והנני לברכו שיגדיל תורה ולהאדירה ויקובל ברצון לפני עובדי השם יתברך ונזכה כולנו במהרה לביאת גוצ"א.

הכוה"ח באה"ר נתנאל בהרה"ק מהר"ש זצוק"ל מקאמרנא

אברהם הלוי **גולדשטיין**
ר"מ בישיבת המקובלים שער השמים
פעיה"ק ירושת"ג

חשון התשפ"ז

הן בא לפני הרב מיכה מרקוביץ
שליט"א

עם קונטריסים נפלאים לברר מקחן של צדיקים לברר איך נראה אור בסדר ונוסח התפילה לפי דעת מורינו האר"י והרח"ו זיע"א

אמנם לא היה לי פנאי לעבור על הספר החשוב רק מקופיא אבל מעיון קל כבר ניכר לעיין כמה צדדים יש בכל פרט ופרט בסדר הנוסח ורואים מדבריו שצריך סייעתא דשמיא לעמוד על אמיתות הדברים ששורשם בגבהי מרומים וזכה המחבר לברר הנוסחאות המקוריים

ונראה מתוכן הדברים עמלו ויגיעתו התורה בעמדו על כל אות ואות נקודה ונקודה קוץ וקוץ להעמידה על תילה וכדאים דבריו לעיין בהם ולברר ברוב עמל שהרי דברים אלו מיוסדים על דברים העומדים ברום עולם שהוא תורת הקבלה וכידוע שנהרא נהרא ופשטיה וביאור קבלה הוא שמקבל קבלה זו מפה אל פה עד האריז"ל שקיבל מאליהו הנביא זכור לטוב ולכן כ"א מומלץ לנהוג כמו שקיבל מאבותיו או רבותיו

אברהם גולדשטיין

אברהם
הלוי
גולדשטיין
ר"מ ישיבת המקובלים
שער השמים תפב"ץ

המקובל הרב יצחק בצרי | ישיבת המקובלים "השלום" | רחוב תחכמוני 1 ירושלים
Rabbi Yitzchak Batzri | Yeshivat Hashalom | 1Tahkemoni st. Jerusalem | 02-5914444

הסכמה

באתי בשורות אלו להמליץ בעבור סידור **"רפדתו זהב"**, אשר עמלו וטרחו עורכיו להגיש לפני המתפלל את נוסח התפילה מבורר, מזוקק ומדוייק, נפה אחר נפה, מן המקורות הקדמונים.

עבודת הקודש בסידור זה נשענת על הפתח הגדול שפתח בעל 'תפילת חיים' בבירור מעלתו של סידור ונציה רפ"ד - אשר שימש כתשתית למנהגיו וכוונותיו של מהרח"ו זיע"א. אלא שהעורכים החשובים לא הסתפקו במחקר בלבד, אלא ראו חובה להוציא יקר מזולל ולהפוך את הדברים לסידור תפילה מעשי: השלימו סדרים שלמים שנשמטו (כגון סליחות, תעניות ומאה ברכות), וסידרו את התפילה בסדר רציף, נהיר ומאיר עיניים, בהנחיה ברורה ובעימוד בהיר ונפלא.

מעלות יתירות מצאתי בסידור זה, בבירור ההקשר השלם והשוואת המקורות בשיקול דעת שיטתי ומיושב, ובהוכחה כי דברי מהרח"ו עולים בקנה אחד עם יסודות הנוסחים הקדומים.

בעבודה ישירה מול כתבי יד קדשו של מהרח"ו, ניקו העורכים את הדברים מעירובי שמועות מאוחרות, והעמידו את כוונותיו על מכונן מתוכן עצמן ובתוך הקשר מנהג רפ"ד, בלא להזקיקן מלכתחילה לחידושי המקובלים המאוחרים.

זאת ועוד, לגוף הסידור צורפו כוונות היסוד המהותיות בקיצור נמרץ, כדי לאפשר לכל מתפלל לצעוד צעד ראשון בכוונת התפילה, לצד הוראות תמציתיות והתעוררות לכוונת המצוות על פי "שערי קדושה" - והכל בטוב טעם ודעת כדי לעשות 'סידור ולא ספר', שלא להפסיק את רצף התפילה.

והנה, כנגד מחשבה העלולה להתעורר 'מה חשיבות נודעת לענין זה, של בירור נוסחי התפילה? ומה מקום להשקיע מאמצים מרובים כל כך בבירור מקורות נוסח תפילתנו?' וכו', אציגה נא את דבריו של דוד זקנתי, מרנא רבנו יוסף חיים, בספרו "בן יהוידע" (עירובין נד, א), עד כמה יש לאדם להשתדל להתפלל בלשון מבוררת. וזאת, משום שאם יתפלל בלשון המשתמעת לרעה, חלילה, ואפילו בטעות, אפשר שתעשה תפילתו פירות באושים, אם לא יימצא הגון וראוי לפני המקום, כי אז יתנו לו לפי מאמר פיו ולא לפי כוונת ליבו.

וזה ביאורו על מאמר רבותינו (שם) על הפסוק (תהלים כא, ג): "תאות ליבו נתת לו וארשת שפתיו בל מנעת סלה": "זכה - 'תאות ליבו נתת לו', לא זכה - 'וארשת שפתיו בל מנעת סלה'".

וזו לשונו: "נראה לי בס"ד הכונה, על פי המעשה דאיתא במדרש רבותינו ז"ל (ספרי דאגדתא אסתר, נוסח א, פרשה א), באחד שהיה הולך במדבר ברגליו ויגע הרבה, ועמד והתפלל לפני ה' יתברך: 'תן לי חמור וארכבהו', והוא לא דקדק לבקש בלשון ברור, שהיה צריך לומר 'ארכבהו בקמ"ץ תחת הכ"ף, אך הוא אמר 'וארכיבהו', שהוציא את הכ"ף בניקוד חירי"ק, דמשמע שהוא ירכיב את החמור. והנה, תיכף אחר שהתפלל כך, נזדמן לפניו שר אחד רוכב על אתון שהיה כרוך אחריה בנה קטן, ואמר השר לאותו האיש שישא את החמור זה על כתפו כי קטן הוא ולאה בלכתו, אמר אותו האיש: אני ביקשתי חמור שישא אותי וארכב עליו, ולא ביקשתי שאני אשא אותו וארכיב אותו עלי, עד כאן. אך באמת תרעומת האיש הזה על עצמו הוא, כי הוא טעה בדבריו ונוקש באמרי פיו, דמשמעותם הוא שהוא ירכיב את החמור, ואף על פי כי בליבו לא היתה כוונתו כך, עם כל זה, עוונותיו סבבו לו שאמר הקדוש ברוך הוא תנו לו כאשר ביקש בפיו". "אך ברצות ה' דרכי איש", כותב דוד זקנתי, "אף על פי שטעה והוציא בפיו דבר רע לו, יאמר הקדוש ברוך הוא: תנו לו כפי כוונתו בלבו. ולזה אמר: זכה - 'תאות ליבו נתת לו', פירוש, אף על פי שבפיו הוציא דבר רע לו. ולא זכה - 'וארשת שפתיו בל מנעת סלה', שתעשה לו כאותו האיש בעל המעשה הנזכר", עכ"ל.

ועל יסוד זה כתב לבאר ב"בן יהוידע" (ראש השנה יז, א) גם את דרשת רבותינו (שם) על הפסוק (תהלים קטז, א)
"אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני": "אימתי אהובה אני לפניך, בזמן שאתה שומע קול תחנוני".
וזו לשונו: "או יובן, יש אדם מתפלל על דבר טוב אך טועה בנוסח תפילתו, שמוציא מפיו דברים דמשמען להפך, כמו אותו שהיה הולך רגלי במדבר, ויגע, והתפלל שישלח לו הקדוש ברוך הוא חמור לרכוב עליו, וטעה בלשונו ואמר דברים שמשמען שהחמור יהיה רוכב עליו, וכך הוה ליה שנזדמן לפניו שר אחד רוכב על חמרתא ויש לה בן קטן כרוך אחריה, וגזר עליו שירכיב זה הבן על כתפו וילך. וברצות ה' דרכי איש לא יביט על נוסח הדברים, אלא רק על קול תחנונים של האדם שהוא מתחנן בעבור הטובה, אף על פי שיצא מפיו דברים דמשמען לרעה, ולזה אמר: בזמן שאתה שומע קול תחנוני, שהם בעבור טובה, ולא נוסח אמרי פי!", עכ"ל.

ומכלל דבריו של דוד זקנתי, אתה למד עד כמה נוסח התפילה מיוסד על הררי קודש, ועד כמה יש לנו לדקדק אחר מוצאה של כל תפילה ותחינה. ובוודאי שהעיסוק בעניינים אלו - יש בו תועלת גדולה ועצומה.

ולהשלמת הענין, לא אכלא קולמוסי מלהעלות עוד פנינה יקרה מדבריו של דוד זקנתי בענין הנ"ל, כי יש אמצעי גדול לזכות בכך, שה' יהפוך את דיבורו של האדם מרעה לטובה, על ידי שיקפיד האדם לייקר את דיבורו ולא לחללו, ואז יזכה שה' ישמור על דיבורו ויהפכנו תדיר לטובה!

כך כתב דוד זקנתי ב"עוד יוסף חי" דרושים (פרשת מטות), על הפסוק "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה".
וזו לשונו: "נראה לי בס"ד, יש אדם מוציא דברים מפיו בתפילתו בטעות, ששואל דבר שהוא רע לו, כמו שאמרו חז"ל במדרש, באחד שהיה הולך רגלי במדבר והיה עייף מאוד, ויתפלל לפני הקדוש ברוך הוא שיזמין לו חמור לרכוב עליו, והיה צריך לבקש 'תזמין לי חמור שארכוב עליו', אך טעה ואמר 'תזמין לי חמור שירכוב עלי', ונעשית שאלתו תיכף, שנזדמן שר אחד רוכב על אתונו והלך אחריה עיר קטן, וימצא זה האדם הולך רגלי, ויאמר לו: הנה עיר זה קטן הוא וטרח בהליכה, תרכיבהו על כתפיך ותביא אותו עמי לבית. ויען האיש ויאמר: אני עתה התפללתי שיזדמן לי חמור שארכב עליו ולא שהוא ירכב עלי! ולא ידע שכך התפלל, שירכב עליו החמור, ולא הרגיש. וכל זה יזדמן באינשי דעלמא, אבל ברצות ה' דרכי איש, אף על פי שמוציא דברים מפיו לרעה - הקדוש ברוך הוא יהפכם ויסדרם לטובה ויתקנם".

"וכן שמעתי מספרים באחד תם עם הארץ, שאינו יודע אפילו פירוש המילות של פסוקים ושל תורה, ואינו יודע להתפלל, וחננו השי"ת בעושר ובריבוי בנים, שיש לו יותר מעשרה בנים זכרים, וכולם עומדים לפניו בליל שבת ומברך אותם, והוא אינו יודע אפילו פסוק אחד של ברכות לברכם בו. וכשהולך לבית הכנסת אינו אוחז המחזור בידו, כי אינו יודע אפילו צורת האותיות, ורק היה בבית הכנסת שהוא נכנס שם, אחד שיש לו קול ערב, והוא מתחיל מפרשת העקידה עד פסוקים של 'ה' מלך' לאומרם בקול רם בבית הכנסת כנהוג, והשליח ציבור יתחיל מן 'ה' מלך', והיה זה האיש המתחיל בכל יום בקול רם קורא פרק 'איזהו מקומן' בניגון ובמתון, ובכל הלכה עושה ניגון חשוב בסיומה, ובפרט בסיום הלכה של אלו ואלו נשרפין בבית הדשן, היה אומר סיום זה בקול רם ונעים ביותר, והיה דרכו להאריך בניגון חמש תיבות אלו יותר משאר סיום ההלכות. וזה שהוא עם הארץ, שאינו יודע פירוש המילות, חשב לומר למה באלו החמש תיבות מאריך יותר ועושה ניגון יותר, אלא ודאי כי אלו החמש תיבות - ברכות גדולות הם ומברך את כל הקהל בהם, ולכך מגביה קול בהם להשמיעם את הציבור. וברוב הימים קלט חמש תיבות, ונתלמד לאומרם בעל פה. ובחושבם שהם ברכות, היה בכל ליל שבת מניח ידיו על ראש בניו, והיה קורא על כל אחד ואחד דברים אלו של 'אלו ואלו נשרפין בבית הדשן'.

והנה נזדמן בליל שבת אחד נתאכסן בביתו של זה אחד תלמיד חכם, וראה את מנהגו שהוא מצפצף על ראש כל אחד ואחד דברים של 'אלו ואלו נשרפין בבית הדשן', וחרד החכם חרדה גדולה, וצעק ויאמר לו: מה אתה

עושה עם בניך לקללם בליל שבת ותביאם לשריפה בבית הדשן?! ובליל שבת הגידו לאותו חכם בחלום ויאמרו לו: לא טוב עשית שביטלת אותו ממנהג, כי הוא אומר לפי תומו, וכיון שהקדוש ברוך הוא אוהב אותו לוקח אותיות של חמש מילות אלו ועושה מהם צירופים אחרים של ברכות, כי השי"ת יתקנם בחסדו. ועל כיוצא בדבר זה נאמר (שיר השירים ב, ד): 'ודגלו עלי אהבה', דאף על פי שהוא מדלג אותיות או תיבות, שבזה תשתנה משמעות הדברים ותתהפך מטוב לרע, עם כל זה הם אהבה, שיהיו נשלמים ונתקנים בסדר נכון, עד כאן".

"נמצא, יש צדיק שעושה הקדוש ברוך הוא עמו חסד, דאף על פי שהוא מוציא מפיו דבר רע, יתקנהו השי"ת וישלים חסרונו, או יסדרהו בצירוף לטובה, אך לא כל אדם זוכה לחסד, שאם יהיה אותו אדם עצמו מייקר הדיבור שלו ואינו מחללהו, אז מידה כנגד מידה גם הקדוש ברוך הוא מייקר דיבור שלו לתקנו מרעה לטובה, שעושהו צירופים אחרים שהם לטובה, ואם האדם מחלל כבוד דיבור של עצמו, לא יתקן הקדוש ברוך הוא כבוד שלו, אלא יהיו כמו שהן ופועלים כפי משמעותם, וזהו ומאמר 'לא יחל דברו', רוצה לומר, אם האדם נזהר לייקר דיבור שלא יחלל אותו, יזכה לחסד זה, שכל דבר היוצא מפיו, אף על פי שהוא לרעה, יעשה אותו הקדוש ברוך הוא, כי 'יעשה' רוצה לומר יתקן, כמו 'ובן הבקר אשר עשה', וכן 'לא עשה את שפמו', שהוא לשון תיקון, כי הוא יתברך בחסדו יתקן את הדבר היוצא מפיו", עכ"ל.

וכמו כן זוכה לכך מי שמכבד את התורה, שהקדוש ברוך הוא מתקן דבריו ודיבוריו ועושה מהם צירופים נפלאים! כפי שכתב בנו של דוד זקנתי, הגאון רבי יעקב חיים, בספרו "זכות אבות" (אבות ד, ו) על מאמר רבותינו שם: "כל המכבד את התורה גופו מכובד על הבריות", עיין שם.

ובסוד ענין זה, וכיצד נעשה הדבר - להפוך מאמרי פיו של האדם בתפילתו מרע לטוב, הנה נוכל להשכיל בזה, ממה שכתב דוד זקנתי ב"חסדי אבות" (אבות ה, ל), על מאמר רבותינו שם: "הפוך בה והפוך בה דכלא בה", לגבי דברי התורה הקדושה.

וגם זהו יסוד גדול להבין ממנו, כמה וכמה סודות עצומים רמוזים וטמונים בכל אות ואות בתורה הקדושה, וכמו כן, גם בנוסח התפילה שיסדוהו רבותינו במהלך הדורות.

וזו לשון דוד זקנתי שם: "ובאופן אחר נראה לפרש בס"ד, הפוך בה והפוך בה דכולא בה. ונקדים מה שאמרו במדרש תנחומא (פרשת וישב, ד): 'כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם מיום הראשון ברא מלאך המות, מנין? אמר רבי ברכיה: משום שנאמר (בראשית א, ב): 'וחושך על פני תהום', זה מלאך המות המחשיך פניהם של בריות, ואדם נברא בשישי, ועלילה נתלה בו, שהוא הביא את המיתה לעולם, שנאמר (שם ב, יז): 'כי ביום אכלך ממנו מות תמות', משל למה הדבר דומה? למי שמבקש לגרש את אשתו, כשביקש לילך לביתו כתב גט, נכנס לביתו והגט בידו, מבקש עלילה ליתנו לה, אמר לה: מזגי לי את הכוס שאשתה. מזגה לו. כיון שנטל הכוס מידה אמר לה: הרי זה גיטך. אמרה לו: מה פשעי? אמר לה: צאי מביתי שמזגת לי כוס פשור. אמרה לו: כבר היית יודע שאני עתידה למזוג לך כוס פשור, שכתבת הגט והביאתו בידך? אף כך אמר אדם לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם, עד שלא בראת עולמך קודם שני אלפים שנה היתה תורה אצלך אמון, שכך כתיב (משלי ח, ל): 'ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום', שני אלפים שנה, וכתיב בה (במדבר יט, יד): 'זאת התורה אדם כי ימות באהל', אילולי שהתקנת מות לבריות היית כותב בה כך? אלא באת לתלות בי את העלילה, הוי 'נורא עלילה על בני אדם', עכ"ל".

"והנה הרואה יראה טענה זו של אדם הראשון היא טענה, מאחר דהיה כתוב המות שני אלפים שנה קודם שנברא העולם, ואם כן מוכרח שיחטא ויהיה מיתה. אך באמת טענה זו אינה טענה, כי יש לומר אותיות התורה לא היו מצורפים למילות, אלא היו כתובים בתערובת בזה אחר זה מתחילת ספר תורה ועד סופו, והוא על דרך

המקובל הרב יצחק בצרי | ישיבת המקובלים "השלום" | רחוב תחכמוני 1 ירושלים
Rabbi Yitzchak Batzri | Yeshivat Hashalom | 1Tahkemoni st. Jerusalem | 02-5914444

מה שאמרו רז"ל על שמונה פסוקים שבסוף התורה, שהיה משה רבינו ע"ה כותב אותם בדמע. ופירש הגאון רבי אליהו מווילנא ז"ל, 'דמע' לשון דימוע ותערובת, כי לא היו מחולקים לתיבות, וכן כאן לא היו אותיות ס"ת חלוקים למילות של 'אדם כי ימות באהל', ולא היה מילת 'חשך' להדיא, אלא כל האותיות היו מעורבבים זה עם זה ומחוברים יחד זה בזה, מריש ועד סוף, ואם לא היה חוטא אדם הראשון - היו מתחלקים למילות אחרות ולא היה נראה צירוף 'חשך' ולא צירוף 'אדם כי ימות'. ועוד נראה לפרש בס"ד, דאם לא היה אדם הראשון חוטא - היו אותיות המילות הקשות של נגע ושל מות מתחלפים באותיות אחרים, כי יש כמה מיני אלפא ביתא שבהם יהיה חילוף האותיות, והיינו כי אותיות 'מות' היו מתחלפים באלפא ביתא דאחה"ע גיכ"ק דטלנ"ת בומ"ף זסשר"ץ באותיות 'טוב', התי"ו בטי"ת, והמ"ם בבי"ת בבומ"ף, והוא"ו היה נשאר כמו שהוא, הרי 'טוב'. וכן אותיות 'חשך' הרמוזים על מ"ה היו מתחלפים לאותיות 'יאר', דהיינו הכ"ף ביו"ד בגיכ"ק, והשי"ן ברי"ש בזסשר"ץ, והחי"ת באל"ף באחה"ע, ונמצא אומרו 'וחשך על פני תהום' יהיה 'ויאר על פני תהום', וכן על זה הדרך, יתחלפו כמה אותיות של מילות קשות בכמה מיני אלפא ביתא, וזה יהיה על דרך שאמר הכתוב (דברים כג, ו): 'ויהפוך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה', שרצה לומר, כל"ם תהפכו לצירוף 'מלך', וכן אותיות 'נגע' נהפכים ל'ענג' וכיוצא בזה".

"והנה גם עתה, אחר החטא", כותב דוד זקנתי, "אם האדם יעשה תשובה וייטיב מעשיו להפוך החומר שלו לצורה ולהפוך הזדונות לזכויות, אז כל דברים הקשים הכתובים בתורה על החוטא בתוכחה ובמקום אחר יתהפכו לטובה, על דרך הנזכרת לעיל. ולזה אמר 'הפוך בה' - בתורה, תהפך החומר שלך לזכות ותהפך הזדונות לזכיות, אז 'והפוך בה' - תזכה להפוך כל מילות הקשות הכתובים בתורה מרעה לטובה, יען 'דכולא בה', כלומר, כל הטהרה והתשובה והזיכוך והתיקון - הכל נעשה על ידי עסק התורה, וכמו שאמרו רז"ל (ברכות טז, א): מה נחלים מעלין את האדם מטומאה לטהרה, כן התורה מטהרת את הנפש ומעלה אותה ומזככת אותה", עכ"ל.

וכאמור, יש בכך כדי להשתומם ולהתפעל עד עומק הנפש, עד כמה חשיבות רבה נודעת לדקדוק הנוסח באותיותיו. ואשרי העוסק בכך.

על כן, חובה נעימה היא לי להמליץ על הסידור הנפלא, המפואר והמרומם, ומצוה רבה להחזיק טובה ולהכניסו לבתי כנסיות ולבתי מדרשות, ולהתפלל ולהגות בו, בחול ובשבת.

ויהי רצון שתעלה תפילתם של ישראל ברצון לפני אדון כל, ויקויים בנו "רפידתו זהב מרכבו ארגמן תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים". אמן.

כעתירת
יצחק בלאאמו"ר זקן המקובלים הרה"ג דוד שלום **בצרי** זלה"ה
ראש ישיבת המקובלים "השלום"
ירושלים